

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет
19 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Глобальна та національна безпека

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук,
кандидат історичних наук, доцент Людмила Лановюк

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Глобальна та національна безпека

Вибіркова дисципліна «Глобальна та національна безпека» є професійно-орієнтованою дисципліною освітньої програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» і має за мету ознайомити студентів відповідної спеціалізації із основними категоріями та ключовими проблемами теорії та практики міжнародної безпеки, її видів і рівнів.

Курс є важливим оскільки на сьогодні у світі в різних регіонах і майже на всіх континентах (окрім Австралії) наявні конфлікти різної інтенсивності і важкості, аж до військових зіткнень. Крім того у військовий конфлікт втягнута і сама Україна. Тому мета курсу – сформувати в магістра-міжнародника знання, вміння і навички передбачати конфліктні ситуації, визначати їх причини, можливий розвиток подій, шляхи вирішення та попередження для того, щоб конфліктні ситуації не трансформувалися у війни, а за неможливості попередити війну – знайти шляхи і методи для її завершення.

Навчальний курс містить 120 годин (4 кредити). Дисципліна поділена на два модулі. Перший – Концептуальні основи глобальної та національної безпеки. Другий модуль – Національний вимір глобальної безпеки. Ефективному вивченню навчального курсу сприяють не лише аудиторні заняття, а й значною мірою самостійна робота студентів. Необхідна постійна систематична робота з різноманітними джерелами інформації: енциклопедіями, довідниками, статистичними довідниками, науковими монографіями та статтями, науково-популярною літературою тощо.

Спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	С3 – міжнародні відносини (шифр і назва)	
Освітня програма	міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	15 год.	

Практичні заняття	-	
Семінарські заняття	15 год.	
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	2 год. 4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення студентів із основними категоріями та ключовими проблемами теорії та практики міжнародної безпеки, її видів і рівнів.

Курс є важливим оскільки на сьогодні у світі в різних регіонах і майже на всіх континентах (окрім Австралії) наявні конфлікти різної інтенсивності і важкості, аж до військових зіткнень. Крім того у військовий конфлікт втягнута і сама Україна. Тому мета курсу – сформувати в магістра-міжнародника знання, вміння і навички передбачати конфліктні ситуації, визначати їх причини, можливий розвиток подій, шляхи вирішення та попередження для того, щоб конфліктні ситуації не трансформувалися у війни, а за неможливості попередити війну – знайти шляхи і методи для її завершення.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- концептуальні засади міжнародної безпеки, регіональної і національної безпеки;
- види небезпек: економічна, політична, інформаційна, екологічна і т.д. та передбачати шляхи їх попередження, вирішення, подолання;
- потенційні загрози та виклики національній та глобальній безпеці;
- головні проблеми і виклики національній і регіональній безпеці в умовах глобалізації;
- роль і значення людського фактору щодо забезпечення національної, європейської і глобальної безпеки;
- національні та міжнародні організації, які допомагають у вирішенні конфліктів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК1 Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики

СК2 Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності

СКЗ Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення

СК9 Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України

СК10 Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

ПРН09. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій

ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін	с.		л	п	лаб	ін	с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи глобальної та національної безпеки												
Тема 1. Предмет та завдання курсу. Теоретичні засади глобальної безпеки.	6	1				5						
Тема 1. Ризики, кризи, виклики глобальної безпеки	6		1			5						
Тема 2. Міжнародна система та режими безпеки.	7	2				5						
Тема 2. Інформаційна безпека та глобалізація регіональних і	7		2			5						

національних процесів.												
Тема 3. Види глобальної безпеки за видами діяльності: економічна та військова безпека	7	2				5						
Тема 3. Глобальна гуманітарна безпека	7		2			5						
Тема 4. Теоретичні підходи до системи національної безпеки. Національні конфлікти як загроза глобальній безпеці	7	2				5						
Тема 4. Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи безпеки	7		2			5						
Разом за змістовим модулем 1	54	7	7			40						
Змістовий модуль 2. Національний вимір глобальної безпеки												
Тема 5. Система національної безпеки в Південній Америці	7	2				5						
Тема 5. Стратегічне управління у сфері національної безпеки	12		2			10						
Тема 6. Система національної безпеки в Азії	7	2				5						
Тема 6. Проблема національної безпеки в СНД	7		2			5						
Тема 7. Проблеми національної безпеки на Близькому Сході	7	2				5						
Тема 7. Проблеми безпеки в зоні Перської затоки	7		2			5						
Тема 8. Проблеми національної безпеки в Європі	12	2				10						
Тема 8. Інституційні засади державної політики національної безпеки	7		2			5						
Разом за змістовим модулем 2	66	8	8			50						
Усього годин	120	15	15			90						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет та завдання курсу. Теоретичні засади глобальної безпеки.	1
2	Міжнародна система та режими безпеки.	2
3.	Види глобальної безпеки за видами діяльності: економічна та військова безпека	2
4.	Теоретичні підходи до системи національної безпеки. Національні конфлікти як загроза глобальній безпеці	2
5.	Система національної безпеки в Азії	2
6.	Міжнародна система та режими безпеки.	2
7.	Проблеми безпеки в зоні Перської затоки	2
8.	Проблеми національної безпеки в Європі	2
Разом		15

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ризики, кризи, виклики глобальної безпеки	2
2	Інформаційна безпека та глобалізація регіональних і національних процесів	2
3	Глобальна гуманітарна безпека	2
4	Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи безпеки	2
5	Стратегічне управління у сфері національної безпеки	2
6	Проблема національної безпеки в СНД	1
7	Проблеми безпеки в зоні Перської затоки	2
8	Інституційні засади державної політики національної безпеки	2
Разом		15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ризики, кризи, виклики глобальної безпеки	5
2	Інформаційна безпека та глобалізація регіональних і національних процесів	5
3	Глобальна гуманітарна безпека	5
4	Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи безпеки	5
5	Стратегічне управління у сфері національної безпеки	10
6	Проблема національної безпеки в СНД	5
7	Проблеми безпеки в зоні Перської затоки	5
8	Інституційні засади державної політики національної безпеки	5
9	Теоретичні засади глобальної безпеки.	5
10	Міжнародна система та режими безпеки.	5
11	Види глобальної безпеки за видами діяльності: економічна та	5

	військова безпека	
12	Теоретичні підходи до системи національної безпеки. Національні конфлікти як загроза глобальній безпеці	5
13	Система національної безпеки в Південній Америці	5
14	Система національної безпеки в Азії	5
15	Проблеми національної безпеки на Близькому Сході	5
16	Проблеми національної безпеки в Європі	10
	Разом	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- тестування;
- захист творчих індивідуальних робіт;
- захист рефератів.

7 Методи навчання:

- роблемне навчання;
- кейс-метод;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени і заліки НУБіП України» (наказ про введення в дію від 28.02.2025 р. № 202)

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи глобальної та національної безпеки		
Семінар 1. Ризики, кризи, виклики глобальної безпеки	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	15
Семінар 2. Інформаційна безпека та глобалізація регіональних і національних процесів.	ПРН09. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15
Семінар 3. Глобальна гуманітарна безпека	ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин,	15

	зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	
Семінар 4. Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи безпеки	ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15
Індивідуальне творче завдання На основі інформації опрацьованих джерел створити презентацію або рукописну тезисну роботу із запропонованого переліку тем модуля	ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	10
Модульна контрольна робота 1.	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Національний вимір глобальної безпеки		
Семінар 5. Стратегічне управління у сфері національної безпеки	ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	15
Семінар 6. Проблема національної безпеки в СНД	ПРН09. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15
Семінар 7. Проблеми безпеки в зоні Перської затоки	ПРН05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	15
Семінар 8. Інституційні засади державної політики національної безпеки	ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій	15
Індивідуальне творче завдання На основі інформації опрацьованих джерел створити презентацію або рукописну тезисну роботу із	ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану	10

запропонованого переліку тем модуля	теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	
Модульна контрольна робота 2.	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3 Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи повинні бути виконані самостійно відповідно вимог, які до них висуваються.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

- матеріали для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (відеофільми та відеофрагменти).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бодрук О. Глобальні і регіональні системи безпеки: сучасна і перспективна роль України: Монографія / Білорус О., Лукьяненко Д. та ін. - Київ, 2019.
2. Бодрук О. Кордони держави у контексті проблем національної безпеки. // Труди академії. К.: Національна академія оборони України, 2024. № 33 С. 24 – 29.
3. Бодрук О. Національна безпека України: історія і сучасність: Монографія / Маслова-Лисичкина Н., Бодрук О., Врадій В., Гончаренко О., Горелов М., Лисицин Е. К.: Ін-т світової економіки. Відносин НАН України, 2023. С. 38-40; 54-68; 73-77.
4. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В..І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2021. – 784 с.
5. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи та глобальний розвиток. Київ, 2019.
6. Ситник Г.П. Геополітичний аналіз та прогнозування: Навч. пос. Ч. 1 / авт. кол. Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук, М.М. Шевченко; під заг. ред. Г.П. Ситника. – К.: НАДУ, 2019. – 152 с.
7. Сукмановська Л. Міжнародний тероризм, як невід’ємна загроза глобалізаційного світу // Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. 2020. Вип. 14/15.
8. Тимків Я.І. Особливості розвитку сучасних загроз європейській безпеці // Політологічні та соціологічні студії. Збірник наукових праць.- Т.IV.- Чернівці: Прут, 2022.
9. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
10. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія /Макареко Є.А., Рижков М.М., Ожеван М.А. та ін. – К.: Наша культура і наука, 2021. – 614 с.
11. Богданович В.Ю. Воєнна безпека України: методологія дослідження та шляхи забезпечення / В.Ю. Богданович. – К. : Дельта, 2022. – 322 с.
12. Воєнна безпека України на межі тисячоліть: монографія / Г.М.Перепелиця, С.О.Дмитрова, В.С.Корсидович та ін. - К.: Стилос, 2022. - 384 с